

GOEDE BUREN

- SCRIPT -

*

muziektheater voor koor, solisten en orkest
in opdracht van het theaterkoor van de **Souvenir Theater Compagnie**,
Tilburg

scenario: **Wilbert Friederichs**

muziek: **Jetse Bremer**

*

rollen:

De Zusters Veenbrand	- huiseigenaressen
De Zonderling	- een zonderling
Herry van Dingen	- nieuwe bewoner
Aal van Dingen	- echtgenote van Herry
Lex	- huurder, rokkenjager
Fia	- echtgenote van Lex
Winkelier	- winkelier
Bewoners, koor	- overige straatbewoners

nijmegen, december 2001

I - Proloog

[Avond in de straat. Een verliefd paartje vlucht voor het naderende echtpaar Van Dingen.]

Aal Weet je 't zeker, vind je echt
dat we hier moeten gaan wonen?

Herry Ja, dat heb ik toch gezegd?
Dat heb ik toch uitgelegd?

Koor Heeft-ie al zovaak gezegd!
Honderdzes keer uitgelegd!

Aal Kunnen wij ons wel vertonen?
Wat als iemand jou herkent?

Koor Iemand zal je vast herkennen
voor je hier hebt kunnen wennen.

Herry Ouwe zeurkous die je bent!

Aal Hou nou toch eens op met jennen!

Herry Best! Maar eerst, mijn lieve schat,
Eerst gaat heel de zaak hier plat! Want...

* **Lied 1:** Een zaak van wraak

Herry Dit is een zaak van wraak; *[begeleid door koorklank]*
ik zal ze leren.
Ik proef de zoete smaak
van revancheren.
Straks haal ik uit, en ik sla altijd raak,
dit is een zaak van wraak.

Aal Ben je niet te ongeduldig?
Weet je wie het heeft gedaan?

Herry Ik klaag al die lummels aan,
iedereen is even schuldig!

Dit is een zaak van recht *[begeleid door koorklank]*
en van vergelden.
hun lot is al beslecht,
stelletje helden!
Hé broertje, in mijn droom zie ik je vaak,
dit is een zaak van wraak.

II - De straat stelt zich voor

[De volgende dag. Buurtbewoners lopen de winkel in en uit.]

Zs Veenbrand Ja winkelier, doe mij maar een gebakje,
van wandelingetjes krijg je zo'n honger.

Lex Maar dames Veenbrand, wat een beeldig pakje,
u lijkt zo samen vele jaren jonger!

Zs Veenbrand We kennen dat gevlij van jou...

Winkelier Gebakjes voor de dames, nou
het lijkt warempel feest!

Bewoner(s) Een feest, wat horen wij, een feest?

Zs Veenbrand Welnee, we zeiden...

Winkelier ...Inderdaad!

Lex Maar toch, het is al lang geleden
dat er in de straat
een feestje is geweest.

Bewoner(s) Met toeters en balonnen en een band.

Lex Waar iedereen zijn echtgenote kwijt is.

Winkelier Met lekker eten in een grote tent.

Zs Veenbrand Nu u het zegt, ik denk dat het weer tijd is
en dat men hier ook allemaal bereid is
om de straat te gaan versieren,
en gezamenlijk te vieren
dat geen straat ter wereld eerder zo benijd is
om zijn huizen, zijn mensen en zijn dieren.

* **Quasi lied**

* **Lied 2: Zo'n straat**

Bewoners Waar vind je zo'n straat,
met zulke burenen?

Winkelier Die echt niet voor de lol door de gordijnen gluren;

Bewoners waar de winkel al om acht uur open gaat,
zodat je altijd een geruchtenstroom hoort gonzen.

Waar vind je zo'n straat,
zo'n straat, als de onze?

Waar vind je zo'n straat
 met zulke kasseien?
 Waar je kunt winkelen en wandelen...
Lex ...en vrijen?
Bewoners Waar nog trouw, waar nog betrokkenheid bestaat
 en waar geen mens het durft zijn tuintje te verslonzen? *[dreigend]*
 Waar vind je zo'n straat,
 zo'n straat, als de onze?

Huurders De huisbazin vertelt graag oude grapjes
 en we wonen in dit sloop-appartement
 met zijn achtentwintigen ook wel wat krapjes,
 de buurt is echter goed en alles went.

Bewoners Waar vind je zo'n straat
 met zulke burens?

Huurders Al hebben sommigen van tijd tot tijd wat kuren,
 Ja, dan draait er één om middernacht een plaat. *[alle ogen naar één]*

Bewoners Maar dan volstaat het op de tussenmuur te bonzen.
 Waar vind je zo'n straat,
 zo'n straat, als de onze?

Zs Veenbrand Wij trachten hier de sfeer wat te verfijnen
 dus ons huis puilt uit van kunst en van cultuur.
 maar dat zijn alleen maar paarden voor de zwijnen;
 gelukkig vangen wij een flinke huur.

Bewoners Waar vind je zo'n straat
 met park en vijver?

Zs Veenbrand Wel niet genoemd naar een beroemde held of schrijver,
Koor waar een beetje mens van achteroverslaat:
 de gevels met hun prachtige balkons,
 Waar vind je zo'n straat,
 (zo'n straat) als de onze,
 Waar vind je zo'n straat
 als die van ons!

[Lex is aan het eind van het lied opvallend aan het flirten met de aanwezige vrouwen.]

Vrouw 1 Nee Lex, nee,
 daar doe ik niet aan mee.

Vrouw 2 Lex nee, Lex,
 dat is me te complex.

Lex Hoe kan het toch? Ik word al weer verstoten.

Vrouw 3 Kom Lex, kom,

waar gaat het jou nou om?

Vrouw 4 Lex, kom Lex,
Wat moet je nou? Relax!

Vrouwen En doe de groeten aan je echtgenote!

*** Lied 3: Gewoon hormonen**

Lex De vrouw is mijn lot
ookal maakt het me kapot.
Ookal heb ik maar een krot
om in te wonen:
mijn enige norm
is de vrouwelijke vorm
en de rest doen mijn horm-
mijn hormonen.

Koor Zijn enige norm
is de vrouwelijke vorm
hij heeft last van zijn horm-
zijn hormonen.

Lex Een vrouwenpols,
een décolleté,
steelse blikken boven maagdelijke konen –
het maakt me krols
ik wil met haar mee,
't zijn mijn supersone, buitengewone hormonen.

De vrouw is mijn lot
ookal maakt het me kapot,
ookal word ik bespot
door demonen:
mijn enige norm
is de vrouwelijke vorm
en de rest doen mijn horm-
mijn hormonen.

De vrouw is mijn lot
ookal maakt ze me kapot,
ookal heeft ze een dot
siliconen:
mijn enige norm
is de vrouwelijke vorm
en de rest doen mijn horm-
mijn hormonen.

Koor als een razende storm,

of zich een weg vretende worm,

Lex ja de rest doen mijn horm-,
mijn hormonen!

Koor Hij wordt gekweld
door vrouwelijke schonen,
onze held,
maar het zijn zijn, horm horm
zijn horm zijn horm –
gewoon zijn hormonen.

Fia Zo is-tie, dat is Lex
hij heeft een neus voor seks.

Koor Een neus?

Fia Nou ja: een neus, een neus;
ik zeg nou maar wat gek.

De een bedwingt graag hoge, woeste bergen
de ander jat juwelen uit een kluis,
dan is toch Lex zijn hobby niet zo'n erge?
en 's avonds komt hij altijd weer naar huis.

* Quasi lied

* **Lied 4:** Vind ik ook (zeven coupletjes verdeeld over het hele stuk)

Winkelier Dat vind ik ook, u hebt gelijk *[1^e Vind ik ook]*
dat moet ik echt beamen.
Dat ben ik met u eens, en kijk:
andijvie is in de reclame!

III - Het echtpaar Van Dingen

[Tijdens de voorbereiding van het feest dienen Aal en Herry van Dingen zich aan.]

Herry Ik ben Herry, dit is Aal.

Aal En wie zijn jullie allemaal?

Zs Veenbrand Welnu...

Herry ... We hoorden dat er hier een huisje vrij is.
Ik denk dat *dit* wel iets voor jou en mij is. *[wijst op bouwval]*

Zs Veenbrand Jawel meneer, dat hebt u goed gezien,

u houdt gelukkig niet van dat gewichtige.
En weet u, eenvoud adelt bovendien.
Welaan, mevrouw, wilt u het niet bezichtigen?

* **Lied 5: Wat een pand**

Zs Veenbrand Nee 't is echt geen geintje
u koopt voor een schijntje
een woning op stand.

Dit schattige huisje
met inbouwfornuisje –
pas op voor die rand!

(*Koor*) Geen mens krijgt met ons ooit gedonder
en de buurt is bijzonder bijzonder!

Die uitsteeksels sloop je
nee heus, 't is een koopje,
een waar paradijs.

Misschien nog een verfje
maar daarmee verwerf je
je eigen paleis.

(*Koor*) Dat u dit verkrijgt is een wonder
en de buurt is bijzonder bijzonder!

Dit klemmende deurtje,
dat kraakje, dit scheurtje
is zo authentiek.

Een uitgerookt schouwtje –
meneertje, mevrouwtje;
dit is echt uniek!

(*Koor*) Zo lieflijk van boven tot onder
en de buurt is bijzonder bijzonder!

[*De Zonderling kijkt al de hele tijd naar Herry*]

Aal Ja, het is bewonenswaardig,
En de mensen zijn zo aardig.

Winkelier Zo is het, en niet anders, nee,
dat zegt u treffend, dame.
Maar leest u wel eens de Privé?

[*2^{de} Vind ik ook*]

Die is vandaag in de reclame!

Herry Ja, ik wil meteen beslissen.
En ik, eh... wie is die man? *[ziet de Zonderling kijken]*

Zonderling Ken ik u niet ergens van?

Herry Eh... u zult zich wel vergissen.
Geef die man een flesje bier. *[tegen winkelier]*
Woont die idioot ook hier? *[tegen anderen]*

Zs Veenbrand We zouden hem gevoeglijk kunnen missen
Maar anderzijds: één mafkees kan geen kwaad;
er woont een zonderling in elke straat.

* **Lied 6: Zonderling**

Koor Hij doet nooit mee als er gekaart wordt of gedart,
hij is een zonderling,
een echte zonderling;
komt nooit eens in de kroeg of supermart
hij is een zonderling,
hij is apart.

Ensemble 1 Hij is 's morgens snel verdwenen
of slaapt uit tot ver na enen;
wat toch op een schizofrene
attitude duidt?

O, hij zal het wel goed menen –
je kunt alles van hem lenen –
maar er zit iets in zijn genen
dat hem buitensluit.

Koor Als je hem ziet dan slaat de kilte om je hart.
Hij is een zonderling
een echte zonderling,
een die de ware buurtgevoelens tart:
hij is een zonderling,
hij is apart.

Ensemble 2 Want...
hij kijkt een beetje raar
en draagt een oude hoed
en niemand weet van waar
hij komt of wat hij doet.

Hij zegt bij het vertrek

geen doei en geen houdoe;
hij is een beetje gek
en geeft dat ook nog toe.

Koor Hij is misschien alleen een tikkeltje verward
maar hij is zonderling
een echte zonderling,
al heb je er van hem wel een miljard,
wij vinden onderling:
hij is een zonderling
een echte zonderling,
hij is apart.

Lex Maar deze straat telt ook gewone kerels. *[tegen Aal]*

Fia Al zijn die bijna allemaal getrouwd.

Zs Veebrand Het is zo rustig, hoort u al die merels?
Ze hebben hier alweer een nest gebouwd.

Herry Maar hij dan, tja, ik weet niet, Aal?

Zs Veenbrand Meneer, gelooft u ons maar op ons woord:
De straat is ideaal en dood-normaal.

Zonderling Al is er ooit een winkelier vermoord!

[Er valt een pijnlijke stilte]

Herry Wat zegt hij nou,
een *moord*, mevrouw? *[tegen Zs Veenbrand]*

IV - De moord

[Bespiegelingen over de moord]

Zs Veenbrand Nu ja, we hadden dus een winkelier,
Van Dingen dus, en die is overleden.

Zonderling En niet geheel natuurlijk...

Zs Veenbrand ...nee, maar heden
speelt dat geen rol meer in dit stadskwartier.

* **Lied 7: De moord**

Koor De moord,
nou ja, de moord,
ach wat, de moord,
okee: een moord.
De moord;
er was een moord
maar ja, een moord
wat is nou moord?

Ensemble We weten dat een moord niet bonafide is
toch hebben we tenminste nu geschiedenis.

Koor Een moord,
is wat niet hoort
okee, akkoord,
maar moord is moord.

De moord -
geloof mijn woord -
was in zijn soort
een mooie moord.

Ensemble Ja misdaad in een straat is onverkwikkelijk
maar moord, kom, is een moord nu zo verschrikkelijk?

Solist Al is een buurtbewoner overleden
toch heb ik geen verdriet:
de dader had toch vast een goede reden
anders doe je zoiets niet.

Koor Een moord,
nou ja, een moord
in zuid of noord
man overboord.

Is er iemand die zich daaraan stoort?

Herry Goed, daar gaan we niet om treuren
er zijn straatbewoners zat.

Aal Het kan overal gebeuren
zeker in de grote stad.

Herry Maar toch heb ik in dit kader
nog een onbeschaamde vraag:
Wie was eigenlijk de dader?

Grepen ze hem in de kraag?

Herry en Aal Weet de straat iets van de *killer*
Weet u of in deze thriller
iemand het ook heeft gedaan?
Weet u *wie* het heeft gedaan?
En waarom?

* **Quasi lied**

* **Ingevoegd lied Wat een straat**

Samen O, wat een straat,
Herry hier gebeurt tenminste wat.
Samen Wat een straat,
Aal echt de leukste in de stad.
Herry Elke plaats zou deze straat wel willen klonen.
Aal Kom, lieve, zullen, zullen wij..
met onze spullen, zullen wij...?
Samen Jawel, hier zullen... willen wij wel wonen!
Herry Ik zal hier, ja ik kom hier...
Aal ...inderdaad!
Herry Wat een straat ook af en toe...
Aal ...ja, inderdaad!
Herry Wat een straat...
Aal ...wat een straat,
Samen wat een straat!

[Vanuit een ritmisch spel met de woorden 'wie', 'ja' en 'kijk' ontstaat het volgende lied.]

* **Lied 8: Wie heeft het gedaan?**

Koor Wie wie wie?
Wie heeft het gedaan?
Wie had er gelegenheid
om hem verrot te slaan?

Wie heeft het gedaan?

Ensemble De huisbazinnen soms?
Dat is niet uit te sluiten
ze doen zo vaak iets doms
en kijken altijd zuinig en neerbuigend door de ruiten,
hun houding leidt tot allerlei waaroms.
De huisbazinnen soms?

Koor Wie wie wie?
Wie had een motief?
Wie hier in de straat vond
er zijn buurman niet meer lief?
Wie had een motief?

Ensemble Was het de winkelier?
Dat zou nog best eens kunnen:
hij drijft zijn handel hier,
misschien dat hij die ander toen zijn zaak niet wilde gunnen;
hij heeft toch wel opvallend veel plezier.
Was het de winkelier?

Koor Wie wie wie?
Was daartoe in staat?
Om zoiets aparts te doen
in onze mooie straat,
ja, daartoe in staat?

Ensemble De Zonderling wellicht?
Het zou me niks verbazen:
je ziet aan zijn gezicht
dat hij in staat is om de hele straat hier op te blazen
of anderszins de wereld graag ontwricht.
De zonderling wellicht?

Koor Wie wie wie?
Wie heeft het gedaan?
Wie had een motief
of was er toe in staat?
Wie hier in de straat?

V - De Zonderling

*[Vanaf het laatste ensemblestuk is de aandacht steeds meer naar de Zonderling gegaan.
Deze zondert zich af.]*

* **Lied 9: Ik weet het**

Zonderling Ze kijken, ze vragen,
alleen niet hardop:
hoe vul jij je dagen,
hoe kun je verdragen
dat je altijd wordt overgeslagen?

Ik weet het, ik voel het, ik laat het,
ik ben anders dan zij,
ik hoor er niet bij,
maar als men me alleen laat dan gaat het.

Ik leef om te leven
zoals ik dat moet.
Niet bijster bedreven
in nemen en geven,
ik weet niet hoe men zoiets doet.

Ik droom van planeten
waar niemand me kent,
verlost van de keten
van isolement.
Daar hoef je je plaats niet te weten
daar ben je gewoon wie je bent
of word je vergeten,
werd ik maar vergeten.

Ik weet het, ik voel het, ik laat het,
ik ben anders dan zij,
ik hoor er niet bij,
maar als men me alleen laat dan gaat het.

[Enkele bewoners keren weer terug naar het voorgaande.]

Bewoner 1 Misschien heb ik het wel gedaan!

Bewoner 2 Misschien heb jij het wel gedaan!

Bewoner 1 Was *ik* het soms, of was het *jij*
die onze bureneed zo wreed ontwijdde?

Bewoner 2 Of waren we het geen van beiden,

Bewoner 1 of allebei?

Samen Ik en jij?

* **Lied 10:** Wat maakt het uit?

Koor Wat maakt het uit, 't is lang geleden
de man is nu al jaren dood.
Wij leven nog, – hij rust in vrede.
Een ander werkt daar voor zijn brood,
in het heden.
't Is lang geleden.

Wat zou het, wie kan het iets schelen?
Het doet ons allemaal geen fluit.
We zijn hier in de straat met velen.
Eentje minder om de rituelen
van de vette roddels mee de delen.
Wat kan het ons schelen,
wat maakt het uit?

VI - De verhuizing

[De Zusters Veenbrand pakken de draad weer op.]

Zs Veenbrand U doet het dus, u bent de nieuwe burens?

Aal Nou ja, misschien, ik weet niet...

Herry Zeker wel!

Lex Nou Aaltje, Aal, het zal je niet bezuren!

Zs Veenbrand Proficiat, u bent een enig stel.

Winkelier Dat vind ik ook, mevrouw, dat klopt!
Zo valt toch alles samen?
En is uw gootsteen soms verstopt:
ontstopper is in de reclame!

[3^{de} Vind ik ook]

[Behalve de Zonderling helpt iedereen mee om Aal en Herry te verhuizen. Een spel met dozen, op muziek van het orkest, in een vlotte beweging. Het verhuislied heeft geen echte tekst, er komen alleen af en toe wat kreten in voor, al repeterend aan te vullen]

* **Lied 11:** Het verhuislied

Bewoners En een, twee, hop!
Er bovenop!

Aal Pas op, dat opgezette beest
is nog van grootmoeder geweest!

Zs Veenbrand Zullen wij vast koffie zetten?

Bewoners En een, twee, ho!
We doen het zó!

Herry Aal, waar is mijn sjaal?

Winkelier Contactlijm is in de reclame! *[als iets kapotvalt]*

[En zo voort. Aan het eind zit men gezamenlijk uit te rusten, met iets te drinken erbij.]

Herry Dit is geweldig allemaal.
Bedankt, ook mede namens Aal

Aal We wonen hier toch pas zo kort.
Hoe snel je goede burens wordt!

*** Lied 12: Goede buur**

Koor Ja, dat zijn zij,
hier in de rij,
die naast je wonen, veilig en dichtbij.
Je buurman of je buurvrouw is degene
van wie je altijd lucifers kunt lenen,
die je niet uitlacht om je nieuwe *coupe soleil*,
ja, dat zijn zij.

Zij van hiernaast
is nooit verbaasd
als jij weer straalbezopen en verdwaasd
om middernacht in doorgerookte kleren
in haar tuin zomaar staat te urineren.
Ze wacht gewoon totdat je weer bent uitgeraasd,
die van hiernaast.

Het is je buur
die op den duur
de laatste sleutel kwijtmaakt van je schuur;
wiens kind alweer een bal trapt door de ramen.
Dus geef je hem een lel en lach je samen.
Je metselt glas op de gezamenlijke muur,
als goede buur.

VII - Mum mum

[Als men is uitgerust gaat een aantal verder met het versieren van de straat. Herry maakt een ommetje en knoopt gesprekjes aan.]

* **Lied/dialog 13: Mum mum mum mum**

Herry U woont hier prachtig, maar
de achterbuurman daar
die zei dat u *mum mum mum mum*
dat lijkt me toch niet waar?

Bewoner 1 Nee, heeft-ie dat gezegd?
Dus ik zou... nee toch, echt?

Bewoner 2 Wat jij? Heb jij *mum mum mum mum*?
Jij durft zeg! Oh, wat slecht!

Herry Nu ik *u* trouwens zie,
u bent degene die
hier meer dan eens *mum mum mum mum*?

Bewoners 2 Wie ik? Nee, ikke nie!

Herry Het is alleen maar een gerucht,
laat uw blazoen toch niet bekrassen.
Maar wat hangt hier nou in de lucht?
Ik zou maar op mijn tellen passen.

Hoe is ook weer uw naam?
Aha, want bij dat raam
daar hoorde ik *mum mum mum mum*
maar u treft vast geen blaam!

Bewoner 3 Wie zei dat? Welke smiecht?
Hij barst totdat hij liegt!

Bewoner 4 O zo! Dus jij *mum mum mum mum*!
Heb jij dat al gebiecht?

Herry Maar bent *u* niet degeen
die, zegt hier iedereen,
met mannen graag *mum mum mum mum*?

Bewoner 4 Wie zegt dat? Wat gemeen!

Herry Het is alleen maar een gerucht,
laat uw blazoen toch niet bekrassen.
Maar wat hangt hier nou in de lucht?
Ik zou maar op mijn tellen passen.

* **Lied 14: Mumkoor**

Koor

*Mum mum,
mum mum.*

Er wordt verteld.
Er wordt geluisterd.
Er wordt gebeld.
Er wordt gefluisterd.

*Mum mum,
mum mum.*

Er wordt ge-
*mum mum,
mum mum*
en stiekem gekeken.

Er wordt ge-
*mum mum,
mum mum*
met stiekeme streken.

*mum mum,
mum mum*

Mum mum, tiedelum,
Ik ben danig uit mijn hum.
dat komt door mum tiedelum,
mum tiedelum.

mum mum, mum mum mum!

*** PAUZE ***

VIII - Ruzie

[Avond, een dreigende sfeer. Opzettelijke burenoverlast alom: afval wordt bij de ander voor de deur gekieperd; iemand (lid orkest) oefent keihard trompet; er sneuvelt een ruit; de Zusters Veenbrand, voorheen steeds gearmd, laten elkaar zelfs los; ook het mysterieuze stel uit het begin lijkt in schimmig licht ruzie te hebben. Dit alles begeleid door muziek en enkele kreten.]

* **Lied 15: Geruzie**

Veenbrand 1 Ja, maar jij...

Veenbrand 2 Nee, maar jij...

Veenbrand 1 O, dus ik...?

Veenbrand 2 Nee, ikke dan...?

Veenbrand 1 Nee, ja, maar jij...

- etcetera

[De volgende ochtend is het een puinhoop in de straat. Aal voelt zich steeds ongelukkiger en wendt zich tot haar man.]

* **Lied 16: Is dit het waard?**

Aal Is dit het waard?
Is dit het waard,
dat niemand in de straat jouw lage streken blijft bespaard?
Hoe kan het dat ik ooit voor jou wou kiezen?
Is dit het waard?
Is dit het waard,
dat iedereen zijn eigen buur de oorlog heeft verklaard?
Ik denk dat we straks allemaal verliezen.
Is dat het waard?
Is dat het waard?
Is dat het waard, dat wij straks allemaal verliezen?

Wil jij wachten tot de eerste botten breken
omdat jij je tot je tachtigste wilt wreken?

Is dit het waard?
Is dit het waard?
Je zou ook kunnen stoppen maar dat ligt niet in je aard.
Is dit het wat jij al maar wou bereiken?
Je bent niks waard,

geen donder waard.
Besef je wel dat jij hiermee de dader evenaart?
Straks is de hele straat bezaaid met lijken.
Is dat het waard?
Is dat het waard?
Is dat het waard, dat je straks struikelt over lijken?

Ik deed mee omdat ik ooit iets voor je voelde
maar dit, nee dit is niet wat ik bedoelde.

Dit is het niet waard.
Dit is het niet waard!

Herry Wat zeur je nou, mijn lieve schat?
Ik heb nog nooit zo'n lol gehad! Want...

* **Lied 17:** Een zaak van wraak – *reprise*

Herry Dit is een zaak van wraak;
dit zal ze leren.
Ik proef de zoete smaak
van revancheren.
Ik zei toch liefje: ik sla altijd raak.
Het is een zaak van wraak.

Dit is een zaak van recht
en van vergelden.
hun lot is al beslecht,
de laffe helden!
Hé broertje, ik geniet zo van mijn taak;
het is een zaak van wraak.

*[De Zusters Veenbrand, los van elkaar dus nu ook niet meer tegelijk aan het woord,
hebben aan het einde staan luisteren. De sfeer is om te snijden.]*

Veenbrand 1 Wat zei hij nou, heeft iemand het verstaan?

Veenbrand 2 Hij zei net iets, heeft iemand het verstaan?

Bewoner 1 Zo zo, mevrouwjes, aan het spioneren?

Bewoner 2 Dat gaat jou toch geen sodemieter aan?

Winkelier Dat ben ik met u eens, meneer
een mens zou zich toch schamen?
En bovendien: vandaag zijn weer

[4^{de} Vind ik ook]

de zoutzuurtjes in de reclame!

Fia Stomme namaak-winkelier,
hou toch op met je gesmier!
Stik toch in je centen!

Winkelier Maar mijn...

Veenbrand 1 Heus, hij had het over...

Veenbrand 2 Ja, hij had het over...

Bewoonster O, de dametjes regenten!
Maakt u soms de dienst uit hier?

Lex Ach meidje toch, wat staat er op *[tegen bewoonster]*
jouw lieve hoofd...

Bewoonster Lex, donder op!

Veenbrand 1 Nee luister nou, heer Herry zei...

Veenbrand 2 Dat dacht ik ook: heer Herry zei...

[Herry voegt zich onverwacht bij de groep]

Veenbrand 1 ...eh dag, meneer, we zijn hier toch zo blij...

Veenbrand 2 ...dat u hier domicilie hebt gekozen.

Herry Heel vriendelijk, maar waarom moet u blozen?

[De zusters pakken nu toch maar weer elkaars arm vast.]

Veenbrand 1 Wij blozen niet!

Veenbrand 2 U mag ons niet zo tergen!

Herry Ach, iedereen heeft wel iets te verbergen.

Veenbrand 1 Ik niet! Ik niet, o nee!

Veenbrand 2 Wij niet! Wij niet, nee nee!

Bewoners Wij niet! Nee alles is hier open.
Al zie je hier zo af en toe
wel vreemde snuiters lopen.

IX - Geheimen

[Alle ogen op de Zonderling gericht.]

* **Lied 18:** Iedereen heeft een geheim

Zonderling Iedereen
heeft een geheim.
Iedereen
houdt iets verborgen.
Iedereen
maakt zich ooit zorgen
dat men alles van hem weet;
dat niet alles valt te rijmen.
Iedereen
heeft geheimen.

Iedereen
heeft een geheim
Iedereen
houdt wel iets achter
Iedereen
praat soms wat zachter
dan de eerlijkheid gebiedt
of begint meteen te slijmen.
Iedereen
heeft geheimen.

[Iedereen keert zich nu tegen De Zonderling. De Zusters Veenbrand spreken ook weer met één stem]

Zs Veenbrand Wat houdt u dan zoal voor ons verborgen?

Bewoner 1 Heb jij soms deze ruit kapotgemaakt?

Bewoner 2 Was jij het die lawaai maakte vanmorgen,
heb jij die puinhoop hier laten bezorgen?

Bewoner 3 Heb jij niet steeds je burenplicht verzaakt?

*

[De Zonderling probeert te vluchten]

Lex Was jij hier niet steeds ter plekke?

Bewoner 1 Kijk eens hoe dit hier verscheurd is!

Bewoner 2 Wou jij dadelijk vertrekken?
Laat jij ons gewoon verrekken?

Bewoner 3 Ieder weet wat hier gebeurd is!

*

Fia Je werd geduld.

Bewoner 1 Door heel de straat.

Bewoner 2 Genoeg geluld!

Bewoner 3 Je bent de schuld
van alle kwaad!

[De Zonderling vlucht nu echt, hij moet zijn huisdier loslaten. Er ontstaat een klopjacht.]

* **Lied 19:** Pak 'm - *(met fragmenten uit lied Zonderling)*

Bewoners We hebben het toch altijd al gezegd:
het is een zonderling,
een echte zonderling,
hij is een zonderling, dus hij is slecht!

Pak 'm
pak 'm.
Hak 'm neus en oren af
voor straf,
voor straf,
ja, pak 'm,
pak 'm!

Je ziet toch dat hij hier gewoon niet hoort!
Het is een zonderling,
een echte zonderling,
en vast en zeker schuldig aan de moord!

Breek 'm,
breek 'm.
Steek 'm beide ogen uit
Vooruit,
vooruit,
en breek 'm,
breek 'm!

Het is een leugenaar, een intrigant.
Het is een zonderling,
een echte zonderling,

we maken hem gezamenlijk van kant!

Dood 'm,
dood 'm.
Stoot 'm van de werelddol;
de maat
is vol,
dus dood 'm,
dood 'm!

[De Zonderling wordt gepakt en vastgebonden]

Zs Veenbrand Zo, hebt u voor u wordt geliquideerd
wellicht een enkel woord van spijt te spreken?

Fia Nou heeft ons schatje niet meer van die streken.

Lex Nee, kijk eens aan, nou geeft-ie taal noch teken!

Bewoner Ben jij het liegen nou dan al verleerd?

Bewoner Je ziet het toch? Die ogen staan verkeerd!

Winkelier Dat ben ik nou eens met u eens:
dat boze, dat infame!
Zijn blik heeft echt iets heel gemeens.
Punaises zijn in de reclame!

[5^{de} Vind ik ook]

Herry Maar Zonderling, of hoe je ook mag heten,
verlos de straat uit zijn onzekerheid:
heb jij de lage moord op je geweten
de moord op Diet van Dingen indertijd?

Zonderling Maakt het iets uit wat of ik hier vertel,
wat of ik hier beken?
Wat ik ook deed, wie ik tenslotte ben
Het oordeel ligt al vast...

* **Quasi lied**

Zs Veenbrand O nee!

Zonderling Jawel!

Herry Hoor je? Hij beken!
Hij heeft het gedaan, hij gaat eraan!

Zonderling Dus iemand moet hier boeten
al heeft hij nooit vermoord.
Dan zal het wel zo moeten,

* **Quasi lied**

omdat hier in dit oord
een mensenleven doodgewoon niet telt,
omdat iedereen verzot is op geweld.

Zs Veenbrand Pardon, dat hebt u dan verkeerd gedacht,
want wij zijn vrouw, dus van nature zacht.

Fia Precies, dat is een kwestie van fatsoen.
Een moord? Nee kom, dat zou een vrouw nooit doen.

*** Lied 20: Meer iets voor mannen**

Koor Hun wegen kunnen onnavolgbaar kronkelen:
ja, vrouwen zijn tot heel wat gek in staat.
Ze kunnen stoken, etteren en konkelen
of zetten je in onderbroek op straat.
Ze kunnen je ontmannen met hun woorden
en zegevieren vals op elk gebied,
maar vrouwen zullen nooit een mens vermoorden,
nee moorden – dat doen ze niet,
nee nee, moorden – dat doen ze niet.

Een trieste vrouw, een kwaai of een driftige
die gooit meteen het aardewerk kapot.
Ze zal je in haar fantasie vergiftigen
maar doet dan slechts de slaapkamer op slot.
Ja zelfs de meest gekwelde en gestoorde
die men niet graag met keukenmessen ziet
die zal haar slachtoffers niet gauw vermoorden,
want moorden – dat doet ze niet.
nee nee, moorden – dat doen ze niet.

Want moorden is meer iets voor mannen,
voor Jopen, voor Jochems en Jannen.
Nee, Sara, Eline en Sanne –
zij moorden toch niet,
vermoorden toch niet?

Al weten ze samen te spannen
en geef je ze zelfs dynamiet,
of slechts een geweer; niet eentje die schiet.
Want moorden is meer iets voor mannen,
nee moorden, dat doen vrouwen niet.

X - Onthullingen

[Tijdens het vorige lied krijgt Aal het steeds moeilijker. Ze kan het niet langer aanzien en besluit de ware toedracht te onthullen.]

* **Lied 21: De moordenares**

Aal Dan leer je vandaag maar een les:
want *ik* ben de moordenares!

Herry Wat? Wie? Hè? Jij?

Koor Wat? Wie? Hè? Zij?

Aal Ik ben geen ruziemaker
en doe het ook niet vaker;
ik moord niet vanwege de stress
toch ben ik de moordenares.

Koor Dus jij bent een moordenares?

*

Aal Maar maak nou niet zoveel lawaai:
mijn huwelijk was toch zo saai.

Koor Ja! Klopt. Nou. Goh.

Aal Ik wou een man vol passie
ik zag hem en dat was-ie.
Het is dan misschien niet zo fraai,
maar mijn huwelijk? Gruwelijk saai.

Koor Zo'n huwelijk? Gruwelijk saai.

*

Aal Want kijk nou eens even naar Herry.
Daar zul je toch mee...

Zs Veenbrand Getverderrie!

Koor Ajasses, o nee! Daar zou je toch mee...

Aal Dus kreeg ik fantasieën
van hitsige orgieën,
dus overspel lag op de loer.
Gelukkig had hij nog een broer.

[Even valt er een stilte uit ongeloof en verbazing]

Koor Zijn broer, toch niet zijn broer?

Is Herry dan de broer...

Aal ...van Diet, dus van de winkelier Van Dingen!

Koor Hé gaaf joh! Vet man! Stoer!
Ze deed het met zijn broer!
Je deed het dus met dooie Diet van Dingen?

Aal Eh...
Hij wilde niet, die Diet
en liet zich ook niet dwingen,
met warme kussen of met mooie woorden.

Nee Diet, hij wilde niet:
het was *toch* een Van Dingen.
Dus moest ik hem tenslotte wel vermoorden.

Zonderling Dus als je maar genoeg van iemand houdt
en hij wil niet, dan maak je hem maar koud?

Lex Het spel van de hormonen raakt ons allen.
dat maakt ons energiek, ja fanatiek!

Zonderling Om iemand daarvoor overhoop te knallen
is ziek, is ziek, is ziek!

*** Lied 22: Op tilt**

Zs Veenbrand Hoewel moorden niet bij onze stand hoort
is ons oordeel dienaangaande mild,
want als passie nooit eens wordt beantwoord
dan sla je toch een keer op tilt.

Ensemble Ookal is je straat ineens een schand-oord
omdat er iemand leven heeft verspild;
als je passie nooit eens wordt beantwoord
dan sla je toch een keer op tilt.

Als je tandarts al maar naast je tand boort,
als een baby hele nachten gilt,
of je passie nooit eens wordt beantwoord,
dan sla je toch een keer op tilt.

Al bezit je goederen in Zandvoort
ben je rijk in Bemmelen of De Bilt;
als je passie nooit eens wordt beantwoord
dan sla je toch een keer op tilt.

Koor totaal Of je liever met de vlakke hand moord,
met kanonnen of met zwaard en schild;
wie zijn passie nooit eens ziet beantwoord
die slaat uiteindelijk op tilt.

*** Ingevoegd lied Bij elkaar**

Fia, Lex Je zoekt een man / vrouw * *om de beurt of door elkaar*
omdat alleen zijn zo verveelt. *kan ook solo*
Je zoekt een man / vrouw
omdat je graag van alles deelt.

Fia Al is de ander soms ontrouw...
Lex ...of af en toe beetje raar,
Fia, Lex het blijft je man, het blijft je vrouw, *kan solo, na of door elkaar*
je blijft het liefste bij elkaar. *samen*

Al is het huwelijk een dagelijks gevecht,
zonder jou leef ik niet echt.

*

Aal, Herry Ik zocht een man / vrouw * *zie boven*
maar ben alleen nog beter af.
Ik zocht een man / vrouw
maar dit is werkelijk een straf.

Herry Eerst denk je echt dat alles kan
Aal je denkt toch: hij begrijpt me wel,
Aal, Herry het is je vrouw, het is je man,
dit is geen sprookje maar een hel.

Ik heb met hart en ziel ooit 'ja, ik wil' gezegd
maar wat ken ik jou toch slecht.

XI – Over onrecht

[Sommigen kloppen Aal op de schouders. Anderen maken de Zonderling aarzelend los.]

Zonderling Dit is toch aan geen mens meer uit te leggen?
Zie daar dat zootje zonderlingen staan!

Zs Veenbrand Nee, zonderling bent u, maar u kunt gaan.
Een misverstandje, zullen we maar zeggen.

Winkelier Dat vind ik ook, wie vindt dat niet? *[6^{de} Vind ik ook]*
Ik denk dat wij voorkwamen
dat hier een onrecht is geschied;

laxeerzalf is in de reclame!

[De Zonderling zoekt zijn huisdier. Herry heeft zich op een afstandje teruggetrokken om de toestand te overpeinzen.]

* **Lied 23:** Was dat het waard? *reprise, aangepast*

Herry (intro)
Ach Aal, was jij het Aal?
Heb jij dan geen moraal?
Heb ik het allemaal
voor niks gedaan?

Koor (lied)
Was dat het waard?
Was dat het waard?

Herry Hoe kan het dat je moeder ooit zo'n monster heeft gebaard?
En dat ik ooit voor jou heb kunnen kiezen?

Koor Was dat het waard?
Was dat het waard...

Aal ... dat niemand in de straat jouw lage streken blijft bespaard?
Je luistert nooit naar raad of naar adviezen.

Herry Was dat het waard?

Aal Was dat het waard?

Samen In dat geval moet iedereen verliezen.
In dat geval moet iedereen verliezen.
In dat geval...

[De Zusters Veenbrand onderbreken de twee.]

Zs Veenbrand Stop, halt, wat zegt u, streken van die man?
Maar zit hij achter al die herrie dan?

Aal Wat dacht u? Wij zijn hier maar neergestreken
omdat hij hoe dan ook zijn broer wou wreken.

* **Lied 24:** Iedereen is even schuldig

Herry Ik heb gewacht, ik was geduldig

tot het tijd was toe te slaan:
de hele straat is even schuldig.
al heeft niemand het gedaan.

Iedereen, iedereen (refrein)
iedereen is even schuldig.
Iedereen, iedereen
liet mijn arme broer alleen.

Dus mooie dames, nette heren
die zo trots zijn op elkaar,
jullie lieten hem creperen
nou creperen *jullie* maar.

Iedereen, iedereen (refrein)
iedereen is even schuldig.
Iedereen, iedereen
liet mijn arme broer alleen.

Iedereen is hier maar bezig
met zichzelf en met de straat.
En iedereen is hier afwezig
als het ergens over gaat.

Daarom roep ik hier veelvuldig: (coda)
Niemand deed er ooit iets aan:
Iedereen is even schuldig,
al heeft Aal het dan gedaan.

Iedereen,
iedereen.

Bewoners Dus *hij* heeft al die tijd hier *mum mum mum*
Voor zijn vermaak?
Aha, meneer Van Dingen *mum mum mum*
Dat roept om wraak!

[Nu gaat de hele horde achter Herry aan.]

* **Lied 25: Pak 'm** - (gedeeltelijke reprise)

Bewoners Pak 'm
pak 'm.
Hak 'm neus en oren af
voor straf,
voor straf,
ja, pak 'm,

pak 'm!

Breek 'm,
breek 'm.
Steek 'm beide ogen uit.
Vooruit,
vooruit,
en breek 'm,
breek 'm!

Hij dacht misschien wel dat *mum mum mum mum*.
Het is een leugenaar,
een echte leugenaar,
we zullen hem eens even *mum mum mum!*

Dood 'm,
dood 'm.
Stoot 'm van de wereldbol;
de maat
is vol,
dus dood 'm,
dood 'm!

[Herry is zijn huisje ingevlucht. Het lied stopt abrupt als dat onverwacht instort en Herry onder het puin verdwijnt. NB: in uitvoering van STC Tilburg komt Herry om door electrocutie.]

XII – Omtrent het recht

[Iedereen kijkt verbouwereerd naar de puinhoop. Behalve Aal, die uitdagend op Lex afstapt.]

Aal Dat is dus zijn verdiende loon.
We moeten verder. Hé, zeg Lex,
Wil jij misschien...

Zonderling Ik sta perplex!

* **Lied 26:** Adieu, de groeten

Zonderling Nou gaan mijn oren suizen:
Ik liet me lang verguizen
maar nou ga ik verhuizen;
het zal wel moeten.

Wat hier gewoon de kwaal is:
ik merk dat het normaal is
dat iedereen als Aal is;

adieu, de groeten!

Ik heb hier ondanks alles een goede tijd gehad
al moest ik vaak voor jullie lomphheid boeten.
Ik ben zoals ik ben, zoals ik was en dat is dat.
Nou zeg ik nog één ding: adieu, de groeten!

Het zal wel moeten,
al doet het pijn.
Adieu, de groeten;
ik verdwijn.

[De Zonderling maakt aanstalten te vertrekken.]

Zs Veenbrand Nee, alstublieft! Dat kan toch zomaar niet?

Zonderling Waarom dan niet? Ik ben toch overbodig?

Bewoners Oh nee, doe ons toch geen verdriet:
een straat heeft zonderlingen nodig!

Lex Precies, een zonderling en vrouwen
hebben we toch nodig hier?

Winkelier En ook misschien....

Bewoners ...een winkelier?

Fia En daarbij bovenal: vertrouwen!

Zs Veenbrand Vertrouwen in wat eerlijk is en echt,
in omgangsvormen, eerbied en het recht!

Zonderling In eerlijkheid en recht?
Hoor nou eens wat u zegt!

[De bewoners voelen zich ongemakkelijk. Ze kijken beurtelings naar elkaar, de Zonderling en Aal.]

Zs Veenbrand Nou kijk eens...

Lex ...ja misschien

Fia ...waar vuur, is rook!

Zs Veenbrand Begrijpt u?

Lex ...ja, zo gaat dat...

Winkelier Vind ik ook!

Aal Hé, laat je nou door hem toch niks vertellen!

Bewoner Misschien moet iemand de politie bellen.

Zs Veenbrand Al zal die als men alles hoort wel huiveren,
maar het is tijd om onze straat te zuiveren.

Aal Verraders! Moederskindjes! Slappelingen!
Maar Lex...

Lex Zo gaat dat nou, mevrouw Van Dingen.

[Aal wil er vandoorgaan, maar struikelt over het huisdier van De Zonderling. Dat bijt van zich af: Aal valt dood neer. De bewoners tillen haar op en dragen haar weg.]

*** Lied 27: Zo gaat dat nou**

Koor Ja ja, zo gaat dat nou.
Na hoogmoed komt de rouw
zo gaat dat nou mevrouw,
mevrouw Van Dingen.

Ze sprak zojuist met hoon
van *zijn* verdiende loon. *[ze wijzen naar puinhoop]*
Nu moet ze zelf een toontje
lager zingen.

Ja ja, zo gaat dat nou,
zo gaat dat nou mevrouw,
zo gaat dat nou mevrouw,
mevrouw Van Dingen.

Zs Veenbrand Zo toont het lot zich een vergelder, och!
Maar alles is hier nu weer helder, toch?

Zonderling Nou helder, weet u dan precies...

Lex Okee! Je hebt gelijk, ik kies!
Ik kies voor Fia, voor mijn vrouw.
Ik ga mijn hormonen,
met Fia belonen,
zoals zij dat altijd al wou.

*** Quasi lied**

Zonderling Dat weet je zelf het beste, en...

Fia Nee stop, hou op! Ik... ik beken!
 Oh Lex, oh deugniet die je bent,
 Je liet me alleen en
 ik keek om me heen en
 toen trof ik die andere vent. * **Quasi lied**

Lex Wat? Wie? Hè? Jij? [uit: * De Moordenaress]

Koor Wat? Wie? Hè? Zij?

Lex Heb jij een minnaar hier?

[De winkelier gaat grijnzend naast haar staan.]

Lex Toch niet de winkelier?
 Fia?

Fia Die ja!
 Ik had iets nodig, waar was jij?
 Maar 't is nu allemaal voorbij.

Winkelier Dat vind ik ook, we hadden schik
 nu is het: *schluß* en amen! [7^{de} **Vind ik ook**]
 Mijn handel kan best elders, ik
 vertrek maar naar - eh - Suriname!

Zs Veenbrand Kortom, we zijn weer allemaal content...

Zonderling Is overal de waarheid langs geweest?

Zs Veenbrand Welaan meneer, u bent een beste vent
 maar nu is het toch hoog tijd voor een feest!

XIII – Finale

[Voordat de *Zonderling* meer zou kunnen zeggen begint het feest. Men gaat door met versieren, tapt een pilsje en is weer helemaal verbroederd.]

* **Lied 28: Zo'n straat** – reprise, aangepast

Bewoners Waar vind je zo'n straat,
 met zulke burenen?
 Nee, wie hier liegt zal het uiteindelijk bezuren.
 Wie zijn burenen hier iets aandoet maakt ons kwaad,
 die gaan we lekker in de vijver laten plonzen!
 Waar vind je zo'n straat,

zo'n straat, als de onze?

Waar vind je zo'n straat
met zulke kasseien?

Lex Waar je zo heerlijk met je eigen vrouw kunt vrijen.
Bewoners Waar nog trouw, waar nog betrokkenheid bestaat
en waar echt iedereen gewoon zichzelf kan wezen.
Waar vind je zo'n straat,
zo'n straat, nou? Als deze.

Waar vind je zo'n straat
met...

*[Het feest wordt onderbroken: de bewoners worden stil als ze zien hoe de Zonderling al
maar naar de Zusters Veenbrand staart. Deze zingt met 'la la la' de melodie van
Iedereen heeft geheimen.]*

Fia Hé, zusters Veenbrand, wij zijn al begonnen.

Zs Veenbrand O hemel, ach, zo heten wij niet echt!
We hebben deze naam voor u verzonnen.

Bewoner Wat hoor ik nou, wat hebt u nou gezegd?

Veenbrand 1 Mijn naam is Iet van Veen.

Bewoner Oh? En *u* bent?

Veenbrand Miet van de Brand, mijn broer is dirigent!

Lex Maar waarom dan dat *Veenbrand*, mijn prinsessen?

Zs Veenbrand Wij zijn geen zusters, wij zijn...

Bewoners ...minnaressen?
Wat zegt u nou? Dus u bent...

Zs Veenbrand ...minnaressen!
We meenden dat u 't niet zou accepteren.

Bewoners Maar jullie houden van elkaar?

Zs Veebrand O ja, al zesentwintig jaar.

Lex Wat maakt het uit, mevrouwen of meneren?

* Voortgang **lied**: Zo'n straat

Bewoners Waar vind je zo'n straat
met zulke vrouwen?
Met zulke mensen die zo van elkander houwen?
Waar de liefde zich niet ringeloren laat,
waar ieder hart ook vaak een ander hart hoort bonzen.
Waar vind je zo'n straat,
zo'n straat, als de onze?

Waar vind je zo'n straat
met individuën?
Die af en toe wat mot of heibel heus niet schuwen.
Er wordt geroddeld maar toch ook gewoon gepraat.
Je krijgt van iedereen respons,

Winkelier en als je pech hebt ook de bons,

Bewoners Waar vind je zo'n straat
als die van ons!

*** Toevoeging slotlied Met zijn allen**

Zonderling Ze praten hier van burentrouw
maar ik hing bijna aan een touw
hier in de straat.

Koor ...zo'n straat, zo'n straat, hier in de straat...

Fia Mag het iets meer zijn, vroeg hij vaak
maar ja, nou sluiten ze de zaak
hier in de straat.

Koor ...zo'n straat, zo'n straat, hier in de straat...

Winkelier Ik sta alleen en in de zeik,
maar u hebt allemaal gelijk
hier in de straat.

Koor ...zo'n straat, zo'n straat, hier in de straat...

Aal Als ik wat langer had geleefd
dan hadden zij voor mij gebeeft
hier in de straat.

Koor ...zo'n straat, zo'n straat, hier in de straat...

Herry Je bent heldhaftig, zonder schroom
toch sta je zo maar onder stroom
hier in de straat.

Koor ...zo'n straat, zo'n straat, hier in de straat...

Lex Ik geef mijn leven nou een draai
al wordt het wel een beetje saai
hier in de straat.

Koor ...zo'n straat, zo'n straat, hier in de straat...

Zs Veenbrand Zijn vrouwen los of in een paar
niet allen zusters van elkaar
hier in de straat?

Allen Waar vind je zo'n straat,
waar vind je zo'n straat,
waar vind je zo'n straat
als die van ons!